

ТАНИЛЦУУЛГА

*Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
хуулийн төслийн талаар*

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль 2018 онд батлагдсан, 5 бүлэг, 24 зүйлтэй. Уг хуульд батлагдсанаас хойш нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй. Энэ хуулиар бүртгэлийн ангилалыг тогтоох, бүртгэлийн үнэн зөв байдлыг хангах, төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай авах нөхцөлийг бүрдүүлэх, түүнчлэн улсын бүртгэлийн үйл ажиллагааны зарчим, төрөл, мэдээллийн нэгдсэн сан, улсын бүртгэлийн байгууллагын тогтолцоо, чиг үүрэг, бүрэн эрх, улсын бүртгэлийг хөтлөхтэй холбогдсон нийтлэг харилцааг зохицуулж байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.5.1 дэх заалтад заасны дагуу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, дараах харилцааг зохицуулахаар хуулийн төсөлд тусгалаа:

1.Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 12 дугаар зүйлд улсын бүртгэлийн нэгдсэн сангийн мэдээллийг нээлттэй, хязгаартай, хаалттай байхаар тогтоож, мэдээллийн нэгдсэн сангаас мэдээлэл, лавлагаа олгохоор, мөн хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2, 12.3 дахь хэсэгт заасан улсын бүртгэлийн нээлттэй, хаалттай мэдээллээс бусад улсын бүртгэлийн мэдээллийг хязгаартай мэдээлэл байхаар заасан бөгөөд түүнийг зөвхөн тухайн иргэний зөвшөөрлөөр өгөхөөр зохицуулсан.

Гэтэл хязгаартай мэдээлэл буюу регистрийн дугаар нь Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.3 дахь заалтад заасны дагуу иргэний үнэмлэхэд ил харагдаж бичигдэхээр, Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.12 дахь хэсэгт “Монгол Улсын иргэн бүр регистрийн дугаартай байх бөгөөд уг дугаар нь төрсний, гэрлэсний, нас барсны улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, иргэний үнэмлэх, үндэсний гадаад паспорт, тэдгээртэй адилтгах баримт бичигт бичигдэнэ” гэж тус тус заасан. Мөн Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль зэрэг хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хуулиудад регистрийн дугаарыг шаардаж, аливаа мэдээлэл, баримт бичигт тусгахаар нийт 27 хуулийн 48 зүйл, 29 хэсэг, 45 заалтад¹ тусгасан байна.

Регистрийн дугаарыг Монгол Улсын иргэн төрсний бүртгэлд анх удаа бүртгүүлэх, Монгол Улсын харьяат болоход олгож байгаа бөгөөд тухайн иргэнд олгосон регистрийн дугаар нь олгосон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг илэрхийлсэн үсгэн утга, төрсөн он, сар, өдөр, хүйсийг илэрхийлсэн тоон утгыг агуулж байдаг тул регистрийн дугаараар тухайн иргэний төрсөн он, сар, өдөр, хүйсийн мэдээлэл, оршин сууж байсан аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн мэдээллийг мэдэх боломжтой байдаг.

Иймд одоогийн хуулиар регистрийн дугаарыг ил харагдах бичилтээр бичиж байгаа эрх зүйн зохицуулалтыг өөрчилж, Монгол Улсын Их Хурлын 2009 оны “Иргэний шинэчилсэн бүртгэл явуулах тухай” 100 дугаар тогтоолд заасны дагуу иргэний биеийн давхцахгүй өгөгдлийн бүртгэлд бүртгүүлсэн Монгол Улсын нийт

¹ Legalinfo.mn цахим хуудас, сүүлчийн нэвтрэлт 2020.12.30-ны өдөр. Нийт 767 хуулиас хайлт хийв.

насанд хүрсэн иргэдийн 98 хувь буюу 1,925,772 иргэнд иргэний улсын бүртгэлийн мэдээллийн сангаас өгөгдсөн 12 орон бүхий тоо болох иргэний бүртгэлийн дугаарыг иргэний бүртгэлийн холбогдох баримт бичигт ил харагдах бичилтээр тусгах нь зүйтэй гэж үзэж байна. Үүнтэй уялдуулан иргэний үнэмлэхийн санах ойд иргэний овог, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, иргэний бүртгэлийн болон регистрийн дугаар, хүйс, оршин суугаа газрын хаяг, тоон гарын үсгийн мэдээллийг тусгахаар тогтоолоо.

2.Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.8 дахь заалтад Монгол Улсын иргэдэд олгогдож буй иргэний үнэмлэх дээр иргэний оршин суугаа газрын хаягийн мэдээлэл ил харагдах бичилтээр хийхээр заасан.

Иргэний оршин суугаа газрын хаягийн мэдээлэл уг хуулийн дагуу иргэний үнэмлэхэд ил бичигдсэнээр бодит байдал дээр иргэдэд багагүй хүндрэл бэрхшээлийг бий болгодог. Тухайлбал, Иргэний улсын бүртгэлийн тоон мэдээ, судалгаанаас үзэхэд нэг жилд дундажаар 16 ба түүнээс дээш насны 120000-130000 иргэн шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлд бүртгүүлж, мэдээллийн санд тухайн иргэний оршин суугаа газрын хаягийг өөрчилж, мэдээллийн санд тусгадаг бөгөөд энэ хаяг нь иргэний үнэмлэхэд бичигдсэн хаягаас зөрүүтэй болдог тул иргэн шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлд бүртгүүлж, иргэний оршин суугаа газрын хаяг өөрчлөгдөх тохилдолд бүрт иргэний үнэмлэх сольж авах хэрэгцээ шаардлага үүсэж байна.

Мөн аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрээр засаг захиргааны нэгжийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд иргэний оршин суугаа газрын хаяг өөрчлөгдөж, тухайн иргэний гар дээрх баримт бичгээс зөрүүтэй болох тохиолдлууд байсаар байна. Түүнчлэн иргэний оршин суугаа газрын хаягийн мэдээлэл иргэний үнэмлэхэд ил бичигдсэнээр бусад этгээд харах, иргэний хаягийн мэдээллийг ашиглан хохирол учруулах, иргэний хувийн аюулгүй байдал алдагдах зэрэг нөхцөл байдлыг бий болгосоор байна.

Иймд иргэний улсын бүртгэлийн баримт бичгийн үнэн зөв байдлыг хангах, иргэнд эдийн засгийн аливаа дарамт, хүндрэл бэрхшээлийг учруулахгүй байх, эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор иргэний оршин суугаа газрын хаягийн мэдээллийг иргэний үнэмлэхийн санах ойд тусгахаар заасан.

3.Энэхүү хуулийн төсөлтэй холбогдуулан нэр томъёог жигдлэх зорилгоор Иргэний улсын бүртгэлийн тухай, Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай, Газрын тухай, Галт зэвсгийн тухай, Зөрчлийн тухай зэрэг хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан болно. Мөн “Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн хэрэгжилтийг хангах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсруулж, иргэний бүртгэлийн дугаарт үндэслэн төрийн үйлчилгээг үзүүлэх ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулахыг Засгийн газарт даалгахаар тогтоолоо.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР